

آیین نامه اجرایی حمایت از پژوهشهای قرآنی مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور

مقدمه:

با استناد به رهنمودهای مقام معظم رهبری در تاریخ ۸۳/۹/۲۶ در جمع اساتید دانشگاهها و با توجه به تحقق مطالبات قرآنی مقام معظم رهبری و اندیشه‌های قرآنی معمار کبیر انقلاب (ره) و در راستای تحقق اهداف قانون برنامه پنجم توسعه کشور و گسترش فرهنگ حیات بخش قرآن کریم و ارج نهادن به تلاش‌های علمی و پژوهشی دانشجویان و طلاب در حوزه‌های گوناگون علوم، فرهنگ و هنرهای قرآنی، بسط فرهنگ تدوین پایان نامه‌ها مطابق تعاریف علمی و پژوهشی قرآنی، مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور از طرح‌های پژوهشی و پایان نامه‌های کارشناسی ارشد، رساله‌های دکتری و مقالات علمی به شرح ذیل حمایت می‌نماید. این پژوهشها باید با اولویت‌های پژوهشی مطالعات قرآنی مصوب جلسه پانزدهم کمیسیون توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور مورخ ۹۳/۳/۳۱ که توسط وزیر محترم علوم تحقیقات و فناوری، طی نامه شماره ۷۵۳۱۳/و مورخ ۹۳/۴/۳۱ ابلاغ گردیده است، منطبق باشد.

ماده ۱. اهداف:

- ۱- تقویت تمسک به قرآن
- ۲- نظام سازی قرآنی، مدیریت منابع انسانی قرآنی و مدیریت منابع دانش قرآنی
- ۳- تقویت همکاری‌های علمی و بین‌المللی قرآنی
- ۴- تأمین دانش مورد نیاز برای مدیریت راهبردی توسعه فرهنگ قرآنی
- ۵- هدایت فرآیندهای آموزشی و پژوهشی قرآنی به سمت کاربردی کردن تعالیم قرآنی در زندگی فردی و اجتماعی
- ۶- بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت و توانمندی‌های علمی دانشجویان و طلاب حوزه‌های علمی
- ۷- زمینه‌سازی برای ارتقای نظام‌های تعلیم و تربیت، رسانه‌ای، تبلیغات دینی و سایر نظام‌های مؤثر با الهام از تعالیم قرآن کریم
- ۸- توسعه نظریه‌پردازی در نظام‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی مبتنی بر معارف قرآنی
- ۹- گسترش تعاملات مرکز با مؤسسات آموزشی و پژوهشی حوزوی و دانشگاهی و جریان سازی رویکردهای نوین
- ۱۰- ایجاد و تقویت انگیزه‌های دانشجویان و طلاب علاقمند و حمایت از ایده‌های خلاقانه
- ۱۱- بهره‌گیری از توانمندی‌ها و ظرفیت دستگاه‌های پژوهشی، پژوهشگران، دانشجویان و طلاب
- ۱۲- ترغیب دانشجویان، پژوهشگران و طلاب به اجرای پژوهشهای قرآنی متناسب با اولویت‌های اعلام شده توسط مراجع بالادستی

ماده ۲. تعاریف:

پژوهش: تحقیقاتی است که به منظور کسب دانش علمی جدید با کاربرد عملی خاص و حل مشکل در کشور انجام گیرد و منجر به محصول کاربردی، نوآوری یا انتقال دانش شود.

پژوهش قرآنی: پژوهشهایی که با هدف شناخت قرآن و معارف آن و وظایف فرد و جامعه نسبت به قرآن و چگونگی تحقق توسعه فرهنگ قرآنی در جامعه انجام می‌شود.

دبیرخانه: دبیرخانه این موضوع در مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور مستقر است و محل تشکیل، تکمیل پرونده، داوری، تصویب و تأمین مالی پروژه‌ها، رساله‌های دکتری، پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و مقالات علمی است.

مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور: این مرکز به منظور ایجاد ساختار و ساز و کار مناسب و برای انجام مسئولیت های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در اجرای منشور توسعه فرهنگ قرآنی تشکیل و تحت نظارت مستقیم وزیر علوم، تحقیقات و فناوری می باشد و دارای سه عملکرد اصلی توسعه آموزش عالی قرآنی، توسعه پژوهش قرآنی و توسعه همکاری های علمی و بین المللی قرآنی در حوزه پژوهش و آموزش عالی قرآنی است که توسط کارگروه های متناظر با این عناوین صورت می گیرد.

مجری: پژوهشگری که پروژه پژوهشی توسط وی و همکارانش اجرا می شود و باید عضو تمام وقت یا هیئت علمی مؤسسه پژوهشی بوده و دارای حداقل مدرک کارشناسی ارشد در زمینه پروژه پژوهشی باشد.

در تحقیقات دانشجویی/اطلاب ارائه دهنده طرح، همان مجری محسوب می شود.

تحقیقات دانشجویی یا حوزوی: تحقیقات پایان تحصیلات تکمیلی دانشجویان (اطلاب) در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا و سطوح سه و چهار حوزوی (پایان نامه کارشناسی ارشد، رساله دکتری و مقالات علمی) که موضوع و چارچوب نظری آن به تصویب گروه آموزشی رسیده و با هدایت اعضای هیئت علمی انجام شده و به وسیله هیئت داوران مورد ارزیابی قرار گیرد.

پروژه: طرحی است که پژوهشی، کاربردی، غیر تکراری، دارای نوآوری و ناظر به حل مشکلات کشور باشد.

دستگاه پژوهشی: در این آیین نامه به حوزه های علمیه، دانشگاه، پژوهشگاه، مرکز رشد، پارک علم و فناوری، مؤسسه، واحدهای پژوهشی فناوری دولتی یا غیر دولتی با هویت حقوقی مستقل که دارای مجوز پژوهشی فناوری از وزارت علوم تحقیقات و فناوری و حوزه های علمیه باشند، دستگاه پژوهشی اطلاق می شود.

ماده ۳. اولویت ها:

الف. مطالعات هماهنگ سازی امور قرآنی

- ۱- تولید مبانی و ادبیات علمی و اصطلاح شناسی (ترمینولوژی) مفاهیم پایه نظام توسعه فرهنگ قرآنی و زیر نظام های آموزش عالی قرآنی پژوهش قرآنی و فعالیت های تبلیغی و ترویجی قرآن
- ۲- روش شناسی (متدولوژی) پژوهش های کاربردی امور قرآنی
- ۳- شناسایی، تحلیل و آسیب شناسی پیشینه و وضع موجود فعالیت های ساماندهی و هماهنگ سازی قرآنی در داخل و خارج از کشور
- ۴- بازآفرینی و مدل سازی مدیریت امور قرآنی
- ۵- شاخص سازی، سنجش و ارزیابی:

۱-۵. سرمایه ها و منابع نهادی، انسانی، دانشی، ارتباطی و مادی نظام توسعه فرهنگ قرآنی در داخل و خارج از کشور

۲-۵. عملکرد دستگاهها، نهادها، مؤسسات و گروه های آموزشی، پژوهشی، تبلیغی ترویجی و مدیریت دولتی، عمومی و مردمی قرآنی

۳-۵. فرآیندهای سیاست گذاری، هماهنگی و تسهیل، نظارت و ارزیابی نظام توسعه فرهنگ قرآنی و وضعیت تولید آن

۴-۵. مدیریت امور آموزش عمومی قرآن، پژوهش و آموزش عالی قرآنی، تبلیغ و ترویج قرآنی در داخل و خارج از کشور

۵-۵. مدیریت امور فرهنگ سازی و نظام سازی

۶- رصد، آینده پژوهی و آینده نگاری امور قرآنی

ب. مطالعات فرهنگ سازی قرآنی

۷- تولید مبانی و ادبیات علمی و اصطلاح شناسی (ترمینولوژی) مفاهیم پایه فرهنگ سازی قرآنی

۸- روش شناسی (متدولوژی) پژوهش های کاربردی فرهنگ سازی قرآنی

۹- شناسایی، تحلیل و آسیب شناسی پیشینه و وضع موجود فعالیتهای فرهنگ سازی قرآنی در داخل و خارج از کشور

۱۰- مدل سازی و ارتقای آفرینش های هنری و رسانه ای قرآنی در حوزه فرهنگ عمومی (نمادسازی و تبلیغات رسانه ای و محیطی، محاورات و ...)

و سبک زندگی قرآنی

۱۱- طراحی شاخص، سنجش و ارزیابی وضعیت تولید، نشر و عرضه آثار و محصولات قرآنی در داخل و خارج از کشور

۱۲- رصد، آینده پژوهی و آینده نگاری فرهنگ قرآنی

ج. مطالعات نظام سازی قرآنی

۱۳- تولید مبانی و ادبیات علمی و اصطلاح شناسی (ترمینولوژی) نظام سازی قرآنی

۱۴- روش شناسی (متدولوژی) پژوهش های تخصصی (بنیادی و توسعه ای) قرآنی و بین رشته ای و فرارشته ای قرآنی و روش شناسی نظریه پردازی قرآنی

۱۵- تولید و توسعه معرفت علمی در علوم انسانی مبتنی بر معرفت شناسی، هستی شناسی و روش شناسی مبتنی بر قرآن کریم و الگو و مدل های آن

۱۶- شناسایی، تحلیل و آسیب شناسی پیشینه و وضع موجود فعالیت های نظام سازی قرآنی در داخل و خارج از کشور

۱۷- باز آفرینی و مدل سازی مرجعیت معرفتی و هویت سازی تمدنی قرآن کریم بر پایه منابع دانشی و نهادی

۱۸- شاخص سازی، سنجش و ارزیابی نظریه پردازی قرآنی

۱۹- رصد، آینده پژوهی و آینده نگاری دانش قرآنی

ماده ۴. شرایط و ویژگی های طرح های پیشنهادی:

الف: پروژه های پژوهشی:

۱- پژوهشگر اصلی باید از اعضای هیئت علمی تمام وقت دستگاه پژوهشی باشد.

تبصره: در صورتیکه پژوهشگر اصلی عضو مدعو از مؤسسه پژوهشی دیگر باشد، لازم است موافقت رسمی مؤسسه پژوهشی که مجری عضو آن است کسب شود.

۲- موضوع پروژه با زمینه تخصصی دستگاه پژوهشی مرتبط باشد.

۳- هر پژوهشگر می تواند هم زمان حداکثر دو پروژه داشته باشد.

۴- مجموع ساعات مجاز مشارکت هر پژوهشگر (اعم از مجری یا همکاران) به طور هم زمان در پروژه های مورد حمایت از ۲۵۰ ساعت در ماه نباید بیشتر باشد.

۵- مراحل انجام کار و شرح خدمات پروژه باید توسط داور تأیید شود.

۶- دستگاه پژوهشی که مجری عضو هیأت علمی تمام وقت رسمی آن است، باید با اجرای پروژه موافقت نماید.

۷- به اعتبارات این پروژه ها مالیات و بیمه تعلق نمی گیرد.

۸- مدت زمان اجرای پروژه ۲۴ ماه باشد.

۹- طرح پژوهشی از دیگر مراکز حمایت نشده باشد.

ب: پایان نامه ها، رساله های دکتری و مقالات:

۱- پایان نامه ها، رساله های دکتری و مقالات علمی باید توسط استاد راهنما، به عنوان ناظر تأیید شود.

۲- حداکثر فاصله زمانی لازم بین تصویب موضوع پایان نامه تا جلسه دفاعیه، طبق آیین نامه تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

۳- مسئولیت صحت کلیه مطالب مندرج در پایان نامه ها، رساله های دکتری و مقالات علمی برعهده استاد راهنما و دانشجو/طلبه است.

۴- به اعتبارات این پایان نامه ها، رساله ها و مقالات علمی مالیات و بیمه تعلق نمی گیرد.

۵- پایان نامه های کارشناسی ارشد، رساله های دکتری و مقالات علمی ارائه شده، نباید از دیگر مراکز حمایت مالی دریافت کرده باشند.

ماده ۵. تعهدات مجری، دانشجو (طلبه)، داور و استاد راهنما:

الف: تعهدات مجری برای اجرای پروژه:

۱- دستگاه پژوهشی و مجری موظف به رعایت کلیه مفاد این آیین نامه می باشند.

۲- حقوق مادی و معنوی پروژه (مالکیت فکری و معنوی) مشترکاً متعلق به مجری و این مرکز است.

۳- مجری پروژه موظف است گزارش پیشرفت کار را مطابق زمان بندی مندرج در قرارداد در هر مرحله در چارچوب اعلام شده پس از تأیید داور به همراه گزارش آن به دبیرخانه ارائه دهد.

ب: تعهدات دانشجو و طلبه برای اجرای پایان نامه یا رساله دکتری:

- ۱- دانشجو یا طلبه موظف به رعایت کلیه مفاد این آیین نامه است.
- ۲- حقوق مادی و معنوی پایان نامه (مالکیت فکری و معنوی) مشترکاً متعلق به دانشجو یا طلبه و این مرکز است.
- ۳- متقاضی باید مجوز نشر الکترونیک پایان نامه خود را به این مرکز واگذار نماید.
- ۴- دانشجو یا طلبه موظف به درج حمایت مالی توسط این مرکز در صفحه عنوان پایان نامه است.
- ۵- در صورت استخراج مقاله علمی و پژوهشی نام مرکز باید به عنوان حامی مالی طرح ذکر شود.
- ۶- پایان نامه ها، رساله های دکتری و مقالات علمی دارای ماهیت کاربردی، راهبردی و برنامه ریزی بوده و قابل انتشار در قالب کتاب هستند، از حمایت ویژه این مرکز برخوردار می گردند.
- ۷- دانشجو یا طلبه موظف است در پایان کار یک نسخه از رساله دکتری یا پایان نامه را به همراه لوح فشرده (نسخه الکترونیک Word و Pdf) به این مرکز ارسال نمایند.
- ۸- دانشجو یا طلبه موظف است یک مقاله علمی - پژوهشی از موضوع پایان نامه خود را به صورت لوح فشرده (نسخه الکترونیک Word و Pdf) به این مرکز ارسال نمایند.
- ۹- مسؤولیت اصلی نظارت بر حسن اجرای پروژه برعهده ناظر است.

ج. تعهدات داور و استاد راهنما:

- ۱- مسؤولیت اصلی نظارت بر حسن اجرای پروژه بر عهده داور یا داوران علمی تعیین شده توسط مرکز است.
- ۲- داور موظف به ارائه مشاوره علمی در حین اجرای پروژه به مجری است.
- ۳- مسؤولیت اصلی نظارت بر حسن اجرای پایان نامه ها، رساله های دکتری و مقالات علمی بر عهده استاد راهنما است.
- ۴- استاد راهنما موظف به ارائه مشاوره علمی مورد نیاز دانشجو یا طلبه در حین نگارش پایان نامه است.

د: تعهدات دستگاه پژوهشی:

- ۱- دستگاه پژوهشی موظف است کلیه مدارک مورد نیاز پروژه ها یا پایان نامه های کارشناسی ارشد، رساله های دکتری و مقالات را اخذ، تأیید و به مرکز ارسال نماید.
- ۲- دستگاه پژوهشی موظف است گزارش های پیشرفت کار مرحله ای و نهایی را از مجری و دانشجویان و طلاب اخذ و برای بررسی داوران علمی به مرکز ارسال نماید.

ماده ۶. مدارک مورد نیاز برای تشکیل پرونده های مورد حمایت با رعایت موارد فوق عبارتند از:

الف: پروژه های پژوهشی:

- ۱- فرم پیشنهاد پروژه استفاده از تسهیلات این آیین نامه در دو نسخه با مهر و امضاء اصل
- ۲- سوابق علمی، پژوهشی مجری و همکاران اصلی پژوهشگر
- ۳- گواهی عضویت مجری در مؤسسه پژوهشی
- ۴- فایل الکترونیکی فرم پیشنهاد پروژه و سوابق علمی، پژوهشی
- ۵- دانشگاه موظف است مدارک مورد نیاز برای تکمیل پرونده های واصله را بررسی، تایید و به مرکز ارسال نماید.

۶- کلیه مکاتبات اداری با مرکز از طریق معاونت پژوهشی یا دفتر پژوهشهای کاربردی دستگاه پژوهشی برحسب صلاحدید انجام شود.

ب: پایان نامه ها، رساله های دکتری و مقالات علمی:

۱- در مورد پایان نامه ها، رساله های دکتری و مقالات علمی، ارسال فرم پیشنهاد پروژه تکمیل شده به همراه تأییدیه دانشجو (طلبه) و استاد راهنما کافی است.

۲- کلیه مکاتبات اداری با مرکز از طریق معاونت پژوهشی یا دفتر پژوهشهای کاربردی دستگاه پژوهشی برحسب صلاحدید انجام شود.

ماده ۷. مراحل بررسی پرونده طرح های واصله:

۱- تشکیل و تکمیل پرونده

۲- داوری

۳- تصویب

۴- حمایت و اجرا

ماده ۸. تشکیل و تکمیل پرونده:

۱- پروژه ها و پایان نامه ها پس از بررسی و تأیید دستگاه پژوهشی از نظر انطباق با این آیین نامه و تکمیل مدارک مربوطه (فرم پیشنهاد پروژه) موجود بر روی پایگاه اطلاع رسانی به این مرکز ارسال گردد.

۲- مدارک پروژه های واصله پس از تشکیل پرونده، بررسی، تکمیل و وارد بانک اطلاعاتی خواهد شد.

۳- پرونده های ثبت شده در بانک اطلاعاتی، پس از دریافت شماره ثبت، وارد لیست عناوین و مشخصات پروژه های واصله موجود در پایگاه اطلاع رسانی مرکز می شوند.

۴- آخرین وضعیت هر پروژه بر روی پایگاه اطلاع رسانی مرکز اعلام می شود.

ماده ۹. داوری

۱- پرونده های تکمیل شده پس از انطباق با اولویتهای پژوهشی اعلام شده در سیر مراحل داوری قرار می گیرد و پس از تأیید در مرحله داوری به تصویب خواهند رسید.

۲- در صورتی که یک مجری بیش از یک پروژه داشته باشد، پروژه های دیگر بر اساس ضوابط مندرج در شیوه نامه داوری مرکز در نوبت داوری قرار می گیرد.

تبصره ۱: پایان نامه ها و رساله های دکتری و مقالات پس از تأیید استاد راهنما توسط یک داور علمی، داوری و نظارت می شود.

تبصره ۲: داوری پروژه ها توسط داوران علمی مورد تأیید مرکز انجام و تعداد داوران بستگی به اعتبار کل پروژه خواهد داشت.

ماده ۱۰. تصویب

۱- پروژه ها پس از تأیید در مرحله داوری تصویب شده و به دستگاه پژوهشی و مجری برای شروع انجام پروژه اعلام خواهد شد.

۲- دستگاه پژوهشی و مجری موظفند پس از دریافت نامه تصویب پروژه از سوی مرکز، فرم قرارداد را در سه نسخه اصل تأیید (مهر و امضاء) و به مرکز ارسال نمایند.

تبصره: لازم است شرح خدمات قرارداد با شرح خدمات فرم پیشنهاد پروژه منطبق باشد.

۳- در هر زمان که مشخص شود پروژه فاقد شرایط لازم برای استفاده از تسهیلات این مرکز است، پروژه متوقف و تأمین خسارات ناشی از اجرای پروژه برعهده دستگاه پژوهشی و مجری خواهد بود.

ماده ۱۱. اجرا

- ۱- مراحل اجرای پروژه باید منطبق با شرح خدمات موجود در فرم پیشنهاد پروژه باشد.
- ۲- زمان اجرای پروژه باید منطبق با جدول زمانبندی موجود در فرم پیشنهاد پروژه باشد.

ماده ۱۲. نحوه حمایت مالی

الف: پروژه:

- ۱- پرداخت هزینه پروژه ها پس از تأیید در مرحله داوری و تأیید گزارش های پیشرفت کار از سوی داور براساس ضوابط موجود صورت می گیرد.
- ۲- ۱۰٪ از اعتبار کل بعد از دریافت گزارش نهایی پروژه پرداخت و با مجری تسویه حساب خواهد شد.

ب: پایان نامه ها، رساله ها و مقالات:

- ۱- سقف حمایت مالی از پایان نامه ها در مقاطع کارشناسی ارشد حداکثر ۲۵ میلیون ریال و دکتری حداکثر ۵۰ میلیون ریال تعیین گردید.
- ۲- پرداخت پایان نامه ها به میزان پیشرفت کار در حین انجام پروژه با رعایت تناسب به دانشجو (طلبه) و استاد راهنما (ناظر)

تبصره ۱: در صورت استخراج مقاله علمی- پژوهشی، سقف حمایت مالی متناسب با ارائه مقاله در مجلات معتبر (در سطح ملی، کشورهای اسلامی و بین المللی) تعداد مقالات و چاپ مقالات در نشریات معتبر تا سقف ۸۰ میلیون ریال قابل افزایش خواهد بود.

تبصره ۲: علاوه بر حمایت مالی دانشجو/طلبه حداکثر تا ۳۰٪ سهم حمایت دانشجو/طلبه به استاد راهنما و مشاورین قابل پرداخت خواهد بود.

تبصره ۳: حمایت از پایان نامه های دفاع شده که منطبق با اولویتهای پژوهشی اعلام شده باشند و از حمایت های مالی سایر مراکز استفاده نکرده باشند تا یک سوم حمایت مالی فوق امکان پذیر خواهد بود.

ماده ۱۳. مواردی که از محل تسهیلات این مرکز قابل پرداخت نیست:

- ۱- هزینه برگزاری سمینارها، همایش ها، کارگاه های آموزشی
- ۲- هزینه سفرهای داخلی و خارجی
- ۳- هزینه خرید، احداث و اجاره ساختمان
- ۴- هزینه خرید خودرو و نظایر آن
- ۵- هزینه مواد غیرمصرفی و تجهیزات که جزء هزینه های مستقیم پروژه محسوب نمی شود.

ماده ۱۴. حل اختلاف:

- ۱- در صورتی که به هر دلیل در هر کدام از مراحل اجرای پروژه، بین مجری و دستگاه پژوهشی اختلافی در خصوص پروژه ایجاد شود که مانع از ادامه یا اجرای صحیح پروژه شود، مرکز با تشکیل جلسه حل اختلاف، نسبت به بررسی موضوع اقدام نموده و در خصوص آن تصمیم گیری می نماید. تصمیم مرکز پس از ابلاغ به دستگاه پژوهشی و مجری لازم الاجراست و اعتراضی متوجه مرکز نخواهد بود.
- ۲- در صورتیکه مجری به هر دلیلی به تعهدات خود عمل ننماید موظف به پرداخت خسارت ناشی از اجرای ناتمام طرح خواهد بود.

ماده ۱۵. فروش دستاوردها:

- ۱- در صورتیکه دستاوردها و نتایج انجام پروژه دارای متقاضی دیگری (سایر دستگاه های اجرایی کشور) باشد نتایج و دستاوردهای حاصل از اجرای پروژه با هماهنگی و موافقت مرکز و مجری مشروط به دریافت حداقل ۳۰٪ از اعتبار کل پروژه از متقاضی قابل واگذاری است.

ماده ۱۶. این آیین نامه در ۱۶ ماده و ۶ تبصره تدوین شده است.